

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ**

Рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація : магістр початкової освіти

Професійна кваліфікація: вчитель початкових класів закладу загальної
середньої освіти

Затверджено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Виробничої (педагогічної) практики»
Викладач (-і)	професор Хімчук Ліліана Іванівна
Контактний телефон викладача	+380990019475
Е-mail викладача	liliana.khimchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	12 кредити ECTS, 360 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня, на першому році навчання в магістратурі, проходять виробничу (педагогічну) практику у початковій школі протягом першого й другого семестрів. Виробнича (педагогічна) практика спрямована на розвиток професійних умінь і навичок у майбутніх фахівців. У процесі виробничої (педагогічної) практики створюються умови для самореалізації та самовизначення здобувачів освіти. Вони мають можливість ознайомитися з основними нормативними документами, які регламентують освітній процес у початковій школі, вивчати досвід учителів-практиків та особливості методик навчання освітніх галузей в НУШ. Протягом виробничої (педагогічної) практики здобувачі освіти розробляють конспекти уроків, виготовляють і добирають дидактичний матеріал для здійснення навчально-виховної та науково-дослідної роботи. Вони здійснюють самоаналіз та вчаться розв'язувати завдання, що виникають у процесі навчання учнів та під час взаємодії з учасниками освітнього процесу. У цілому, виробнича (педагогічна) практика є важливим кроком у формуванні висококваліфікованих працівників, готових до викликів сьогодення.</p>	
<p>Мета виробничої (педагогічної) практики полягає у тому, щоб на основі теоретичних знань, досягти розвитку практичних і спеціальних (фахових) компетентностей в умовах освітнього процесу початкової школи, підготовці до виконання функціональних обов'язків учителя початкових класів.</p> <p>Основними цілями виробничої (педагогічної) практики є узагальнення та закріплення теоретичних знань здобувачів освіти, отриманих у ЗВО; формування здатності застосовувати набуті загальні і спеціальні (фахові) компетентності у практиці навчання, виховання учнів; за індивідуальними завданнями у науково-дослідній роботі практично розв'язувати педагогічні ситуації; виховання в студентів потреби систематично оновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в подальшій професійній діяльності.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><i>Загальні компетентності (ЗК).</i></p> <p>ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК-3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК-4. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК-5. Здатність усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.</p>	
<p><i>Спеціальні (фахові) компетентності.</i></p> <p>СК-1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p> <p>СК-2. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами в професійній діяльності у сфері початкової освіти.</p> <p>СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи: мовно-літературної, математичної, природничої, соціальної, громадянської, історичної, технологічної та мистецької.</p> <p>СК-4. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на</p>	

засадах партнерства та підтримки з різними соціальними інституціями (наставництво, супервізія).

СК-5. Здатність організувати та управляти освітніми процесами в сфері початкової освіти, що потребують нових стратегічних підходів, використання інформаційно- комунікаційних технологій та цифрових сервісів.

СК-6. Здатність проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах.

СК-7. Здатність здійснювати методичний супровід організації особистісно-орієнтованої, інтегрованої, дослідницької діяльності, використовувати в освітньому процесі традиційні та інноваційні методи і технології навчання.

СК-8. Здатність створювати соціально-сприятливі умови, щодо функціонування інклюзивного освітнього середовища, формування спільноти учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною, до організації інклюзивного навчання здобувачів початкової освіти.

Програмні результати навчання.

ПР-01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, уміння/навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

ПР-03. Вміти інтегрувати і застосовувати інноваційні технології у навчанні освітніх галузей початкової школи з урахуванням вимог до освітнього процесу й педагогічної діяльності та індивідуальних потреб здобувачів освіти.

ПР-04. Організувати співпрацю з усіма учасниками освітнього процесу на основі принципів партнерської взаємодії, надавати консультативну підтримку, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

ПР-05. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, формувати в здобувачів початкової освіти здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПР-06. Організувати та проводити дослідно-експериментальні дослідження у сфері початкової освіти з дотриманням академічної доброчесності, здійснювати педагогічну експертизу.

ПР-07. Здійснювати аналіз, синтез, пошук й обробку наукової інформації з різних джерел і застосовувати її для вирішення конкретних дослідницьких завдань, а також використовувати інформаційні та комунікаційні технології для проведення досліджень прикладного характеру.

ПР-08. Моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище початкової школи, організувати співпрацю фахівців у інклюзивному класі.

ПР-09. Проводити моніторинг та узагальнювати результати власної педагогічної діяльності, визначати відповідність набутих професійних компетентностей чинним вимогам, виявляти творчу ініціативу для підвищення свого фахового рівня, самопрезентувати власний професійний імідж.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість годин

Виробнича (педагогічна) практика

360

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
1, 2	013 Початкова освіта	1	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Зміст	кількість годин
I семестр	1 сем.

Змістовий модуль 1 Організаційно-педагогічна діяльність студента-практиканта	
Участь студентів-практикантів у настановчій конференції з виробничої (педагогічної) практики; Ознайомлення студентів-практикантів з базою практики Знайомство з дирекцією школи, педагогічним колективом, учнями; матеріально-технічними можливостями школи; ознайомлення з технікою безпеки на робочому місці, правилами й режимом праці в навчальному закладі	4
Вивчення передового педагогічного досвіду Ознайомлення з поурочними планами вчителя-класовода, методичними підходами; формування щоденника студента-практиканта; складання власного плану роботи та графіка проведення залікових уроків на період практики; відвідування й аналіз уроків учителів вищої кваліфікації й колег-практикантів.	30
Змістовий модуль 2 Навчально-педагогічна діяльність студента-практиканта	
Проектування й конструювання перших пробних уроків з різних дисциплін, проходження консультацій з керівниками-методистами від університету та учителем-класоводом; проведення не менше двох пробних уроків, а саме: двох уроків з математики та української мови і літературного читання та по одному уроку з інших предметів початкової школи.	56
Змістовий модуль 3 Навчально-виховна діяльність Спостереження за організацією виховного процесу в класі та формами виховної роботи вчителя-класовода; проектування та розробка виховних заходів в урочний час: рольових ігор, вікторин, майстер-класів, бесід та в позаурочний час: тренінгів, конкурсів-ярмарок, естафет, екскурсій тощо; проведення одного залікового позакласного заходу.	30
Змістовий модуль 4 Психолого-педагогічна робота Проведення психолого-педагогічного моніторингу поведінки учнів у просторі класу (опис та оцінка трьох аспектів поведінки в контексті організації освітнього простору в межах класу): а) територіальної поведінки учнів у просторі класу, з врахуванням його зонування; б) особливостей соціально-психологічного клімату в класі (емоційна складова клімату); в) комунікативна поведінка учнів у просторі класу. Проведення різноманітних методів дослідження психолого-педагогічних спостережень, бесід з учнями, батьками та педагогами, аналіз продуктів діяльності учнів, анкетування, опитування, тощо. за темою магістерської роботи.	30

<p>Підготовка і захист практики</p> <p>Підготувати конспекти та провести залікові уроки: з мовно-літературної освітньої галузі (2 уроки); з математичної освітньої галузі (2 уроки); з технологічної, природничої, мистецької, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей (1 урок); виховний захід (1).</p> <p>Підготувати результати психолого-педагогічного моніторингу поведінки учнів у просторі класу (опис та оцінка трьох аспектів поведінки в контексті організації освітнього простору в межах класу). Взяти участь у підсумковій педагогічній раді закладу загальної середньої освіти з питань проходження виробничої (педагогічної) практики, узгодження характеристики студента-практиканта.</p> <p>Підготувати звітну документацію за результатами виробничої (педагогічної) практики впродовж тижня після завершення практики. Обговорення підсумків практики студентів-практикантів за «круглим столом»: доповіді студентів, бесіди, виступи з презентаціями досвіду роботи студентів на базах практики. Проведення звітної конференції.</p>	30
II семестр	
<p>Змістовий модуль 1 Організаційно-педагогічна діяльність студента-практиканта</p>	
<p>Участь студентів-практикантів у настановчій конференції з виробничої (педагогічної) практики;</p> <p>Ознайомлення студентів-практикантів з базою практики Знайомство з дирекцією, педагогічним колективом, здобувачами освіти; матеріально-технічними можливостями бази практики; ознайомлення з технікою безпеки на робочому місці, правилами й режимом праці в навчальному закладі.</p>	4
<p>Вивчення передового педагогічного досвіду Ознайомлення з поурочними планами вчителя-класовода, методичними підходами; формування щоденника студента-практиканта; складання власного плану роботи та графіка проведення залікових уроків на період практики; відвідування й аналіз уроків учителів вищої кваліфікації й колег-практикантів.</p>	30
<p>Змістовий модуль 2 Навчально-педагогічна діяльність студента-практиканта</p>	
<p>Проектування й конструювання перших пробних уроків з різних дисциплін, проходження консультацій з керівниками-методистами від університету та учителями; проведення не менше двох пробних занять.</p>	56
<p>Змістовий модуль 3 Навчально-виховна діяльність Спостереження за організацією виховного процесу та формами виховної роботи педагогів; проектування та розробка виховних заходів у навчальний час: рольових ігор, вікторин, майстер-класів, бесід та в позанавчальний час: тренінгів, конкурсів-ярмарок, естафет, екскурсій тощо; проведення одного залікового позакласного заходу.</p>	30
<p>Змістовий модуль 4 Психолого-педагогічна робота Проведення психолого-педагогічного моніторингу поведінки здобувачів освіти у групі (опис та оцінка трьох аспектів поведінки в контексті організації освітнього закладу):</p> <p>а) особливостей соціально-психологічного клімату в групі (емоційна складова клімату);</p> <p>б) комунікативна поведінка здобувачів освіти у групі.</p> <p>Проведення різноманітних методів дослідження психолого-педагогічних спостережень за групою учнів, бесід зі здобувачами освіти, батьками та педагогами, аналіз продуктів діяльності здобувачів освіти, анкетування, опитування, тощо за темою магістерської роботи.</p>	30

<p>Підготовка і захист практики</p> <p>Підготувати конспекти та провести залікові уроки з методик навчання мовно-літературної освітньої галузі (2 заняття); з математичної освітньої галузі (2 заняття); з технологічної, природничої, мистецької, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей (1 заняття); виховний захід (1 захід). Підготувати результати психолого-педагогічних досліджень за темами магістерських робіт.</p> <p>Взяти участь у підсумковій педагогічній раді школи з питань проходження виробничої (педагогічної) практики, узгодження характеристики студента-практиканта.</p> <p>Підготувати звітну документацію за результатами виробничої (педагогічної) практики впродовж тижня після завершення практики. Обговорення підсумків практики студентів-практикантів за «круглим столом»: доповіді студентів, бесіди, виступи з презентаціями досвіду роботи студентів на базах практики. Взяти участь у звітній конференції.</p>	30
	360 год.
7. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Вид контролю – диференційований залік. Максимальна кількість балів – 100. Проведення виховних заходів(оцінка з педагогіки) – 20 балів, Виконання завдань з психології – 20 балів, Проведення залікових занять з методик навчання – 40 балів, Оцінка з бази практики – 5 балів, Залік (Оцінка звітної документації) – 15 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – диференційований залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>1. <i>Академічна доброчесність.</i> Принципи академічної доброчесності лежать в основі викладання та взаємодії зі студентами. Ця підготовка базується на Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Положенні про Комісію з етики та академічної доброчесності, а також Положенні про запобігання академічному плагіату в університеті. Ознайомитися з цими документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату.</p> <p>2. <i>Проведення занять на базах практики.</i> Пропуски занять студент повинен відпрацювати згідно з «Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», внесеним змінами від 19 травня 2023 р. (Наказ № 309).</p> <p>4. <i>Контроль знань</i> здобувачів регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» і «Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р. https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf</p> <p>5. Результати <i>неформальної освіти</i> зараховуються при наявності відповідних до тем практики підтверджуючих документів (сертифікатів), на етапі підведення підсумків (під час оцінювання), на основі «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної</p>	

освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», доступного за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основні нормативно-правові документи:

1. Закон України «Про вищу освіту» (у редакції від 26.02.2021) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 01.08.2023).
2. Закон України «Про освіту» (у редакції від 01.01.2021) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 01.08.2023).
3. Концепція розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс] / МОН України // Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 01.08.2023).
4. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату> (дата звернення: 01.08.2023).
5. Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://vvnp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/128/2018/05/pol_pro.pdf (дата звернення: 01.08.2023).
6. Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Додаток. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://vvnp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/128/2018/05/dodatok_pol_pro_praktyku.pdf (дата звернення: 01.08.2023).
7. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти, «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv> (дата звернення: 01.08.2023).
8. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. – https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx (дата звернення: 01.08.2023).
9. Національна рамка кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 01.08.2023).

Основна

1. Типові освітні програми для 1-2 класів НУШ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>
2. Типові освітні програми для 3-4 класів НУШ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf> (дата звернення: 01.08.2023).
3. Макарова Л. І., Паркулаб О. Г., Цюняк О. П. Навчально-методичне забезпечення виробничої практики у загальноосвітніх закладах : методичні вказівки для студентів ОКР «Магістр» зі спеціальності «Початкова освіта (практична психологія)». Івано-Франківськ : СІМІК, 2016. 60 с.
4. Хімчук Л.І. Методичні рекомендації до проходження виробничої практики в початковій школі для студентів спеціальності 013 "Початкова освіта", освітнього рівня "Бакалавр" та освітнього рівня "Магістр"/ Авторський колектив: Бай І.Б., Барило С.Б., Бабельська Л.В., Заморозевич С.Р., Качак Т.Б., Пасека Н.М., Романишин Р.Я., Струк А.В., Максименко Н.Б., Ткач Т.В. Івано-Франківськ.2019.60с.

Допоміжна:

1. Візуалізація (ментальні карти, схеми, таблиці) [URL:http://www.inspiration.com/](http://www.inspiration.com/)
2. Навчальна програма, що складається з ігор. Тут можна зробити серію запитань з кількома варіантами відповідей. Формат і кількість запитань залежать від автора. Є можливість додавати відео, зображення та діаграми. Є українська мова [URL: https://kahoot.com/](https://kahoot.com/)
3. Інтерактивні вправи [URL: https://learningapps.org/](https://learningapps.org/)
4. Інтерактивна дошка, де можна розміщувати стікери, фото, тези, списки і т.д. Зручно для спільного планування, структурування [URL: http://linoit.com](http://linoit.com)
5. Інтерактивні он-лайн презентації [URL: https://prezi.com/](https://prezi.com/)
6. Ментальні карти [URL: https://www.mindmeister.com/](https://www.mindmeister.com/)
7. Хмаринки слів, каліграми [URL: https://wordart.com/](https://wordart.com/)
8. Програма для побудови геометричних фігур, відрізків і т.д. [URL: https://www.geogebra.org/](https://www.geogebra.org/)
9. Інтерактивні вправи з математики [URL: https://vchy.com.ua/](https://vchy.com.ua/)
10. Побудова 3-Д мап [URL: https://icograms.com/](https://icograms.com/)
11. Шкільні уроки про нові технології [URL: http://thefuture.news/school/](http://thefuture.news/school/)
12. Уроки медіа грамотності (для старших) [URL: http://mediadriver.online](http://mediadriver.online)
13. Ресурс для створення красивого роздавального матеріалу чи наочності [URL: https://crello.com/uk/](https://crello.com/uk/)
14. Хімчук, Л. І. Формування базових компетентностей майбутніх учителів початкових класів: теорія і практика .Монографія. Полтава. 2020.Аструя. 352с.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal> (дата звернення: 01.08.2023).
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 01.08.2023).
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: [URL http://lib.pnu.edu.ua/](http://lib.pnu.edu.ua/) (дата звернення: 01.08.2023).

Викладач,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри початкової освіти

Ліліана ХІМЧУК